

OPINIE SEPARATĂ

Asupra Deciziei CA Chișinău din 07 decembrie 2020 adoptate urmare a judecării cauzei în contencios administrativ la acțiunea înaintată de către avocatul Roșca Vladislav, în interesele ÎCS „Pro Digital” SRL către Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova privind:

- anularea pct. 8 din dispozitivul deciziei Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova, nr. 35/215 din 23.11.2020, cu privire la sancționarea ÎCS „Pro Digital” SRL, fondatoare a postului de televiziune „PRO TV Chișinău”, cu amendă în mărime de 10 000 lei;

- anularea pct. 10 din dispozitivul deciziei Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova, nr. 35/215 din 23.11.2020, în partea ce ține de obligarea ÎCS „Pro Digital” SRL să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii;

Expunerile litigioase și aspectele de drept și de fapt formulate de reclamanti în acțiunea în contencios administrativ înaintată, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare a cauzei;

La data de 26 noiembrie 2020 avocatul Roșca Vladislav, acționând în interesele ÎCS „Pro Digital” SRL, a depus la Curtea de Apel Chișinău o cerere de chemare în judecată (contestație nemotivată) în ordinea art. 72 alin. (3) din Codul electoral, privind anularea deciziei Consiliului Audiovizualului emisă la 23.11.2020, în partea ce ține de sancționarea ÎCS „Pro Digital” SRL, fondatoarea postului de televiziune „PRO TV Chișinău”, cu amendă în mărime de 10 000 lei. La data de 30 noiembrie 2020 avocatul Roșca Vladislav, în interesele ÎCS „Pro Digital” SRL, a prezentat contestație motivată.

În motivarea cererii de chemare în judecată (contestației) reclamantul a invocat că, potrivit informației publicate la data de 24.11.2020 pe site-ul oficial al Consiliului Audiovizualului despre ședința publică ce a avut loc la data de 23.11.2020, precum și conform deciziei nr. 35/215 din 23 noiembrie 2020, constată că în ședința respectivă a fost examinat Raportul cu privire la rezultatele monitorizării modului de reflectare a campaniei electorale, în turul II de scrutin, în cadrul principalelor buletine de știri de către furnizorii de servicii media audiovizuale: „Moldova-1”, „Publika TV”, „Prime”, „Primul în Moldova”, „TVR Moldova”, „Canal 2”, „Canal 3”, „TV 8”, „NTV Moldova”, „Jurnal TV”, „Pro TV Chișinău”, „BTV”, „RTR Moldova”, „Televiziunea Centrală” și „Radio Moldova” la capitolul respectării legislației electorale și audiovizuale, pentru perioada 04 - 15 noiembrie 2020.

Invocă reclamantul că, la capitolul „XI. PRO TV CHIȘINĂU” din decizia contestată, s-a indicat că postul de televiziune „PRO TV Chișinău” ar fi admis incitare la ură în subiectul din data de 13 noiembrie 2020 [ora de difuzare

20:01:33], cu titlul „Manifestații pe timp de pandemie”, despre mitingul organizat în susținerea lui Igor Dodon. S-a mai indicat că, atât prin volumul de timp acordat, cât și prin conotația mediatizării, „PRO TV Chișinău” a admis o reflectare dezechilibrată a concurenților electorali, astfel fiind încălcate prevederile art. 69 alin. (1) din Codul electoral, precum și fiind încălcate repetat prevederile pct. 4.1 lit. b) din Condițiile la Licența de emisie, iar în temeiul art. 84 alin. (6) lit. d) din Codul serviciilor media audiovizuale, a fost aplicată sancțiunea. Cu cele constatate de către Consiliul Audiovizualului reclamantul nu este de acord, consideră a fi neîntemeiate atât încălcările imputate postului de televiziune „PRO TV Chișinău”, cât și sancțiunea aplicată.

Reclamantul constată că actul administrativ contestat are deficiențe semnificative în partea motivării, or, Consiliul Audiovizualului a indicat drept temei de sancționare art. 84 alin. (6) lit. d) din Codul serviciilor media audiovizuale, conform căruia „Se sancționează cu amendă de la 10000 de lei la 15000 de lei furnizorii de servicii media și distribuitorii de servicii media care au comis următoarele încălcări: /.../ d) comiterea repetată a încălcărilor prevăzute la alin. (5) din prezentul articol, cu excepția art. 19 alin. (2)/...”. Totuși, autoritatea publică nu a indicat care ar fi încălcarea prevăzută la art. 84 alin. (5) ce ar fi fost comisă repetat de către postul de televiziune „PRO TV Chișinău”.

Susține reclamantul că în textul deciziei contestate, „PRO TV Chișinău” ar fi admis o reflectare dezechilibrată a concurenților electorali, astfel fiind încălcate prevederile art. 69 alin. (1) din Codul electoral, respectiv fiind încălcate repetat prevederile pct. 4.1 lit. b) din Condițiile la Licența de emisie.

Studiind atât referința cât și dosarul administrativ prezentat de către Consiliul Audiovizualului, se invocă că concurentul electoral Igor Dodon (CI) ar fi fost mediatizat „cel mai mult în conotație negativă, comparativ cu concurentul electoral Maia Sandu (PPPAS), care a fost mediatizată ne semnificativ negativ”, acesta fiind unicul argument cu privire la pretinsa reflectare dezechilibrată a concurenților electorali. Consideră că este neîntemeiată afirmația Consiliului precum că Igor Dodon (CI) ar fi fost mediatizat cel mai mult în conotație negativă. Or, verificând detalierea timpului alocat concurenților electorali, conchide că de fapt ambii concurenți electorali au fost mediatizați cel mai mult în conotație neutră, ambii fiind mediatizați ne semnificativ negativ și pozitiv. Potrivit datelor prezentate de Consiliul Audiovizualului, Igor Dodon a avut un timp alocat de 35 min. 48 sec., iar din acesta 25 min. 48 sec. au fost de conotație neutră. Deci, din timpul total alocat lui Igor Dodon (CI), o pondere de 72,06 % a constituit conotație neutră. În cazul concurentului Maia Sandu (PPPAS), aceasta a avut parte de mai puțin timp alocat - 21 min. 35 sec., iar din acesta 17 min. 19 sec. au constituit conotație neutră, ceea ce e o pondere de 80,23 % din timpul acordat. Deci, chiar din detalierea timpului alocat concurenților electorali prezentat de Consiliul Audiovizualului, desprinde

reclamantul cert faptul că ambii concurenți electorali au fost mediatizați cel mai mult în conotație neutră - Igor Dodon [72,06 %] și Maia Sandu [80,23 %]. Opinează reclamantul că în circumstanțele descrise și potrivit calculelor efectuate, e evident că este neîntemeiată și nesuținută de probe afirmația Consiliului Audiovizualului precum că Igor Dodon [CI] ar fi fost mediatizat cel mai mult în conotație negativă. Astfel, decade unicul argument al Consiliului cu privire la necesitatea sancționării „PRO TV Chișinău” pe motiv de încălcare repetată a prevederilor art. 69 [1] din Codul electoral și pct. 4.1. lit. b] din Condițiile la Licența de emisie.

Susține că „PRO TV Chișinău” a respectat întocmai toate principiile prevăzute de art. 69 alin. (1) Cod electoral, iar alte încălcări decât „reflectarea dezechilibrată”, nu au fost invocate de către Consiliu.

Cu privire la acuzațiile aduse în adresa „PRO TV Chișinău”, precum că ar fi admis incitare la ură, în subiectul din data de 13 noiembrie 2020, cu titlul „Manifestații pe timp de pandemie”, la fel, reclamantul le respinge ca fiind neîntemeiate. Consideră că „PRO TV Chișinău” și-a exercitat principală obligație a unui post de televiziune echidistant și obiectiv - de a informa publicul despre evenimente curente de interes sporit și anume, organizarea unui miting cu susținătorii săi de către un concurent electoral și modul în care s-a manifestat și mesajele pe care le-a transmis concurentul electoral Igor Dodon către susținătorii săi precum și către oponentii săi. „PRO TV Chișinău”, fiind nepărtinitor, nu a făcut altceva decât să difuzeze un mesaj adresat de concurentul electoral Igor Dodon. Alegerile prezidențiale sunt de o importanță majoră avînd în vedere că cetățenii Republicii Moldova votează în mod direct președintele țării și este dreptul cetățenilor de a cunoaște concurenții electorali, comportamentul și trăsăturile acestora.

Prin Hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 07.12.2020 sa hotărît:

Se admite cererea de chemare în judecată înaintată de avocatul Roșca Vladislav, în interesele ÎCS „Pro Digital” SRL.

Se anulează pct. 8 din dispozitivul deciziei Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova, nr. 35/215 din 23.11.2020, cu privire la sancționarea ÎCS „Pro Digital” SRL, fondatoare a postului de televiziune „PRO TV Chișinău”, cu amendă în mărime de 10 000 lei;

Se anulează pct. 10 din dispozitivul deciziei Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova, nr. 35/215 din 23.11.2020, în partea ce ține de obligarea ÎCS „Pro Digital” SRL să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii.

În temeiul art. 48 alin. (2) Cod de procedură Civilă, subsemnata Angela Bostan, nu sunt de acord cu soluția pronunțată prin votul majorității membrilor completului de judecată, în rezultatul examinării prezentei cauze, motiv din

care îmi expun în scris prezenta opinie separată, care urmează a fi anexată la dosar, pentru următoarele considerente.

Opinez pe poziția că acțiunea de contencios administrativ înintată de către avocatul Roșca Vladislav, în interesele ÎCS „Pro Digital” SRL către Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova urma a fi respinsă ca neântemeiată, pe motivele ce vor fi expuse mai jos.

Astfel, analizînd legalitatea și temeinicia actului administrativ contestat cu prezenta acțiune prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și materialului probator anexat se conturează următoarea stare de fapt și de drept în cadrul raportului juridic de contencios administrativ dedus judecării;

Consiliul Audiovizualului în cadrul ședinței publice din 02 noiembrie 2020, a decis, prin consens, monitorizarea principalelor buletine de știri ale posturilor de televiziune: „Moldova-1”, „Publika TV”, „Prime”, „Primul în Moldova”, „TVR Moldova”, „Canal 2”, „Canal 3”, „TV8”, „NTV Moldova”, „Jurnal TV”, „Pro TV Chișinău”, „BTV”, „RTR Moldova”, „Televiziunea Centrală” și „Radio Moldova”, la capitolul reflectării campaniei electorale în cel de-al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidențiale stabilit pentru data de 15 noiembrie 2020.

La rândul său, Comisia Electorală Centrală, prin Hotărârea nr. 4466 din 04 noiembrie 2020 „Cu privire la totalizarea rezultatelor alegerilor Președintelui Republicii Moldova din 01 noiembrie 2020 și organizarea celui de-al doilea tur de scrutin, a stabilit organizarea celui de-al doilea tur de scrutin pentru candidații Maia Sandu și Igor Dodon.

Respectiv, urmare a monitorizării s-a constatat următoarele.

Concurenți electorali.

În perioada 04-13 noiembrie 2020, din volumul total de subiecte difuzate de postul de televiziune „PRO TV Chișinău” în buletinele de știri de la ora 20:00 (limba de difuzare: română), 48 de știri au fost cu caracter politic și electoral, în cadrul cărora au fost reflectați 2 concurenți electorali, dintre care 1 desemnat de o formațiune politică și președintele în exercițiu (PREZ) în calitate de candidat independent.

Din timpul alocat concurenților electorali se atestă că cea mai mare pondere de reflectare a avut I. Dodon (CI) - 59,7% (35 min. 48 sec.) și M. Sandu (PPPAS) - 36,0% (21 min. 35 sec.). Cea mai mică pondere de mediatizare a avut Igor Dodon (PREZ) - 4,3% (02 min. 34 sec.).

Conotația reflectării concurenților electorali în cel de-al doilea tur al alegerilor pentru funcția de președinte al Republicii Moldova în cadrul buletinelor de știri ale postului de televiziune „PRO TV Chișinău” a fost într-o tonalitate, în general,

neutră, CI (I. Dodon) fiind mediatizat cel mai mult în conotație negativă, comparativ cu Maia Sandu (PPPAS), care a fost mediatizată nesemnificativ negativ. Totodată, ambii au avut și o reflectare nesemnificativ pozitivă. PRES (Ig. Dodon) a avut o tonalitate a reflectării neutre.

Subiecți electorali.

Volumul total de timp acordat subiecților politici a constituit 01 oră 15 min. 50 sec., dintre care cel mai mult timp de reflectare au avut partidele politice - 37 min. 28 sec. (49,37%), urmate de CI (I. Dodon) - 35 min. 48 sec. (46,99%) și PREZ (I. Dodon) - cu 02 min. 34 sec. (3,09%).

Din timpul alocat subiecților politici se atestă că cea mai mare pondere de reflectare a avut CI - 47,2% (35 min. 48 sec.), urmat de PPPAS - 34,7% (26 min. 19 sec.), PSRM - 14,7% (11 min. 09 sec.) și PREZ - 3,4% (02 min. 34 sec.).

Conotația reflectării partidelor politice în cadrul buletinelor de știri ale postului de televiziune „PRO TV Chișinău” a fost într-o tonalitate, în general, neutră, CI (I. Dodon) fiind mediatizat, comparativ cu PPPAS (Maia Sandu), cel mai mult în conotație negativă. Totodată, ambii au avut și o reflectare nesemnificativ pozitivă. PREZ (Ig. Dodon) a avut o tonalitate a reflectării neutre.

Urmare a monitorizării, s-a atestat că în modul de reflectare al celui de-al doilea tur al campaniei electorale la alegerile prezidențiale din 15 noiembrie 2020 în cadrul principalului buletin informativ din perioada 04-15 noiembrie 2020, postul de televiziune „PRO TV Chișinău” a admis incitare la ură în subiectul din data de 13 noiembrie 2020 (ora de difuzare 20:01:33), cu titlul „Manifestații pe timp de pandemie”, despre mitingul organizat în susținerea lui Igor Dodon. În cadrul subiectului reporterul specifică: „Ulterior și-au ținut discursurile lor deputații socialiști, dar și Igor Dodon, care a avut un discurs amenințător. Igor Dodon: „Вы видите, что делают наши оппоненты? Они обнаглели, пока не получают обратно по морде, не понимают, поэтому надо быть жесткими, надо давать отпор”.

Totodată, în perioada de raport 04-13 noiembrie 2020, în cadrul principalelor buletine de știri difuzate de postul de televiziune „PRO TV Chișinău” s-a atestat, atât prin volumul de timp acordat, cât și prin conotația mediatizării, o reflectare dezechilibrată a concurenților electorali.

În acest sens au fost atestate încălcări de la prevederile art. 69 alin. (1) din Codul electoral.

Prin Decizia nr. 33/199 din 10 noiembrie 2020, Consiliul Audiovizualului a sancționat ÎCS „Pro Digital” SRL, fondatoarea postului de televiziune „PRO TV Chișinău”, cu amendă în mărime de 5 000 de lei, pentru încălcarea pct. 4.1 lit. b) din Condițiile la Licența de emisie.

Cu referire la alegațiile reclamantului precum că, „5. Analizând actul administrativ contestat, constatăm că acesta are deficiențe semnificative în partea

motivării... Totuși autoritatea publică nu a indicat care ar fi încălcarea prevăzută la art. 84 alin. (5) ce ar fi fost comisă repetat de către postul de televiziune „PRO TV Chișinău”, țin să menționez, că reieșind din materialele dosarului administrativ, se deține anexat raportul de monitorizare care detaliază timpul de reflectare a fiecărui concurent electoral de către posturile de televiziune supuse monitorizării. Mai mult ca atât, însăși Decizia contestată de reclamant la pagina 14-15 prevede expres modul de reflectare a concurenților electorali de către postul de televiziune „PRO TV Chișinău”, cu indicarea până la secunde a timpului și a conotației reflectării.

Totodată, la pagina 15 din Decizia contestată, se menționează expres despre faptul că reclamantul a fost sancționat prin decizia nr. 33/199 din 10 noiembrie 2020 cu amendă în mărime de 5 000 lei, pentru aceleași încălcări care au fost constatate și în cadrul turului 2 de alegeri. Astfel, Codul serviciilor media audiovizuale la art. 84 prevede aplicarea graduală pentru încălcarea repetată a prevederilor legale.

Respectiv, se regăsește motivarea Deciziei, fiind indicat detaliat timpul și conotația reflectării concurenților electorali de către reclamant.

Cu referire la afirmațiile reclamantului precum că „... cel mai mult în conotație negativă, comparativ cu concurentul electoral Maia Sandu (PPPAS), care a fost mediatizată nesemnificativ negativ, acesta fiind unicul argument cu privire la pretinsa reflectare dezechilibrată a concurenților electorali. Considerăm că este neîntemeiată afirmația Consiliului precum că Igor Dodon (CI) ar fi fost mediatizat cel mai mult în conotație negativă...”; Astfel, conform Deciziei contestate și a Raportului de monitorizare, reclamantul în perioada de raport 04-13 noiembrie 2020, în cadrul principalelor buletine de știri difuzate de postul de televiziune „PRO TV Chișinău” s-a atestat, atât prin volumul de timp acordat, cât și prin conotația mediatizării, o reflectare dezechilibrată a concurenților electorali. Or, reclamantul a fost sancționat nu pentru conținutul informației difuzate **ci pentru faptul că a reflectat campania electorală în mod dezechilibrat**. Prin urmare, e deduce concluzia că ÎCS „Pro Digital” SRL a fost sancționat nu pentru faptul că a informat publicul despre persoana concurentului electoral - ci pentru faptul că a dedicat promovării acestui concurent fie și într-o manieră negativă, or, putea fi una pozitivă, potrivit actului de monitorizare în calitate de candidat independent - 59,7% (35 min. 48 sec.) și în calitate de președinte - 4,3% (02 min. 34 sec.) în cadrul principalului buletin informativ al postului „PRO TV Chișinău” cu un decalaj destul de considerabil față de următorul concurent electoral Maia Sandu care a fost mediatizat în volum de - 36,0% (21 min. 35 sec.).

Consider, că materialele dosarului administrativ atestă cert că urmare a monitorizării, s-a atestat că în perioada de raport 04 noiembrie - 13 noiembrie 2020, în cadrul principalelor buletine de știri difuzate de postul de televiziune „PRO TV Chișinău”, atât prin volumul de timp acordat, cât și prin conotația

mediatizării, a admis o reflectare dezechilibrată a concurențelor electorali. Astfel, reiterează că reclamantul a fost sancționat nu pentru conținutul informației difuzate, dar pentru faptul că în campania electorală este obligatoriu reflectarea campaniei electorale în mod echilibrat, imparțial, responsabil, cu respectarea principiului de echitate, și nicidecum sancțiunea aplicată nu poate limita libertatea de exprimare a reclamantului.

Pornind de la faptul că mass-media deține un rol esențial în societățile democratice, deoarece contribuie în mod fundamental la formarea opiniei publice și ajută la controlarea repartizării puterilor, consolidând, astfel, democrațiile, iar în timpul alegerilor, mass-media informează publicul în legătură cu procesul electoral, analizează campania, asigură platforme pentru părțile implicate la nivel electoral și exercită rolul unui factor de control. Prin urmare, mass-media joacă un rol-cheie pentru a permite alegătorilor să facă o alegere în cunoștință de cauză. Aceasta presupune o acoperire mediatică corectă, imparțială și cuprinzătoare a alegerilor sub forma unor rapoarte prompte, exacte și nepărtinitoare.

Condiția preliminară pentru informarea pluralistă și corectă cu privire la alegeri este capacitatea mass-mediei de a activa în mod liber și neîngrădit. În mod specific, aceasta cuprinde garanția libertății de exprimare din partea statului și alte drepturi fundamentale acordate mass-mediei, precum și o atitudine neutră din partea autorităților de stat față de acoperirea mediatică a alegerilor, în special, a mass-mediei publice (Comisia de la Veneția 2002: Orientări, secțiunile I.2.3.a.ii, II.1.a; Comitetul de Miniștri 2007a: punctul I.1, II.1).

Libertatea de exprimare consacrată prin articolul 10 din Convenție constituie una dintre libertățile esențiale în orice societate democratică și trebuie să fie acordată mass-mediei, inclusiv mass-mediei online și reprezentanților săi. Aceasta presupune accesul liber, nediscriminatoriu și larg la informații despre procesul electoral, precum și posibilitatea de a raporta din surse confidențiale fără nicio intervenție din partea autorităților de stat, care nu ar trebui să solicite jurnaliștilor să se înregistreze sau să dețină o licență (Comitetul ONU pentru Drepturile Omului 1981-2014: OG 34, punctele 43-5). Alegătorilor trebuie să li se garanteze dreptul de a primi rezultatul mediatic (ibid.: punctul 13). Mass-media și cetățenii ar trebui să beneficieze de dreptul la o cale de atac eficace și promptă, dacă le sunt încălcate drepturile (International IDEA 2014a: 202).

Însă, libertatea de exprimare poate fi limitată conform articolului 10 alineatul (2) din Convenție, presupunând că restricțiile: sunt prevăzute prin lege și sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, integrității teritoriale sau siguranței publice, pentru prevenirea tulburărilor sau infrațiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau drepturilor altor persoane, pentru a împiedica divulgarea informațiilor primite confidențial sau pentru a menține autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

În consecință, mass-media trebuie să respecte, de asemenea, drepturile altor persoane. Acest lucru se poate justifica doar pentru a permite alegătorilor să își formeze o opinie fără presiune sau influență necuvenită (International IDEA 2014a: 230).

Din aceste considerente, analizând materialul probator deținut la materialele cauzei în raport cu starea de fapt reținută în cadrul raportului de contencios administrativ , consider că acțiunea reclamantului este absolut neântemeiată , urmînd a fi respinsă integral, motiv pentru care î-mi expun prezenta opinie separată.

Judecător

Angela BOSTAN